

AIDAS

BRAZILIJOS

- JORNAL - LITUANO - ECHO -

Nepartinis Lietuviu Laikrastis
Semenario Lituano Independente
Konstantas Uckus
LEIDĖJAS
Atskiras Numeris \$300
S. Paulo, R. da Moóca,
1721
T lefonas 3-2056

Nepartinis Lietuviu Laikrastis
Semenario Lituano Independente
José Leite de Salles
Redactor-Chefe
S. Paulo, Rua da
Moóca, 1721
Telefonas 3-2056

XI Ane - metal

Brazilija - São Paulo 1940 m. Gegužės - Malo 25 d

2523862

Nr. 21 (530)

Laukiama dar didesnių mušių Vakarų Europoj

DABAR TIK PRASIDEDA TIKRAJIS KARAS - Pakeistas prancūzų vyriausiasis karo vadovas - Fasistų areštai Anglijoje - Rusai koncentruoja kariuomenę Vengrijos pasienyje ir žada ginti Jugoslaviją nuo italų puolimo. - Sąjungininkai sulaukė vokiečių veržimasi

Kada Vokietija sutriuškino net kelias valstybes, tada tik sujudo sąjungininkai stoti tikrai karam su vokiečiais. Karas vyks smarkus ir žiaurus bet, kaip pranešimai sako, jis dar tik prasideda ir laukiama daug didesnių ir žiauresnių mušių vakarų fronte.

Vokiečiai sulaukė eide laimėjimų kitose valstybėse, puolė Prancūzija ne per tvirtoves, Mazino liniją, o per visai neaprasles valstybes. Ir tokiu būdu pats smarkusis karas eina Prancūzijos teritorijoje. Dalis sąjungininkų jėgų yra atkirsia Belgijoje, vokiečiai visu smarkumu veržiasi prie Lamanšo ir kaip pranešimai sako, prie jo kur lengvai gali bombarduoti Anglijos salyną. Prancūzija netekusi net kelių savo miestų. Tokie pirmieji nepasisekimai privertė pirmieji nepasisekimai privertė krus susirūpinį. Vyriausiasis karo vadovas Gamelinas pakeistas Veigandu, kuris žada pakeisti taktiką ir suduoti vokiečiams smūgi. Vokiečiai jau sulaukė ir jų pačių radio pranešimai sako, kad jie nelaukė ir nesiukėjo tokio staigaus atsispirtimo. Vadinasi, vokiečiai toliau jau nebetengia. Dabar tik beieka vokiečiams suduoti tuo pačiu smūgiu.

PRANCUZAI TIKI KARO PERGALE.

Pavojus sąjungininkams buvo be galo didelis Vokiečiai tokiu staigiu puolimu padarė dideli šuoli vakaruose ir nesutiko didesniu pasipriešinimu. Buvo panikoje visa Prancūzija. Griebtasi buvo reformu ir pakeista karo vadovybė Prancūzų vyriausybė tiki kad karas tikrai bus sąjungininkų laimėtas. Iki šiolei geriausias savo jėgas aukojo vokiečiai, o taip pat ir geriausius karo pabūklus. Puolamas visuomet daugiau nelėnka jėgų Taip ir su vokiečiais. Dabar kada reorganizuota sąjungininkų karo vadovybė, prasideda vokiečių terorojimas iš užimtu eričiu.

RUSAI KONCENTRUOJA KARIUOMENĘ VENGRIJOS PASIENYJE.

Iš Jugoslavijos pranešama, kad rusų kariuomenė koncentruojama Vengrijos pasienyje. Laikraščių korespondentų sako, kad Sovietų Rusija tiki daranti dėl to, kad ji pasiryžusi ginti Jugoslaviją, jei šia valstybe mėginat kas nors pulti. Čia gali įvykti ir rusų karas su Italija bei Vokietija.

VOKIEČIAI TIK 90 KILOMETRU NUO PARYZIAUS.

Vokiečiai yra užėmė kelis prancūzų miestus. Dabartinės vokiečių pozicijos randasi tik 90 kilometrų nuo Prancūzijos pasienės.

BELGIJOS SOSTINE VOKIEČIU RANKOSE

Paskutinė savaitė vokiečių armija padarė dideli šuoli ir priekio Belgijos teritorijoje. Vokiečiai užėmė Belgijos sostinę Brukselį ir užėmė Belgijos sritį inkorporavo prie Vokietijos. Belgijos vyriausybė tačiau dar tebe silauko Belgijoje.

— SVEDLIJOS SAUOVAS Berlyne itekė Reicho vyriausybėi protę dėl to, kad vokiečių karo lėktuvai bombardavo vieną Svedijos stotį ir užnušė vieną žmogų.

VOKIETIJOS KULTURINIAI SANTYKIAI SU RUSIJA.

Vokietija sudarydama sutartį su Sovietų Rusija, nepaminšo ir kultūrinio bendradarbiavimo reikalą. Pagal sutartį tiek rusų, tiek vokiečių laikraščiai gali laisvai būti platinami abiejose šalyse. Rusų laikurie laikraščiai Vokietijoje parduodami, tačiau vokiečių spauda Rusijoje neleidžiama.

DIDELE AUDRA ČILEJE.

Gegužės 22 d. ryte Čilėje prie Valparaiso perėjo smarki audra kuri nuskandino net du laivus Audra padarė ir kitokių nuostolių.

ARESTUOTI ANGLIJOS FASISTŲ VADAI

Anglijos policija areštavo vienus svarbesnius anglų fašistų partijos vadus drauge ir pati vyriausiąji vadą, kap. Mosley. BERLYNAS. Buves Vokietijos kaizeris Vilhelmas II, kuris visą laiką, nuo pat didžiojo karo gyveno Olandijoje, dabar atgabentas į Vokietiją ir čia apgyvendintas.

APIE PUSĖ MILIJONO KRIKTO VOKIEČIU

Paryžiaus radio skelbia, kad vakarų fronte, šiaurinėje Prancūzijoje, vokiečių kariuomenė kritė apie pusę milijono.

VOKIEČIAI APSUPE LAIKO VELIAUSIOS ZINIOS APIE KARO EIGA.

Vokiečiai, verždamiesi prie Lamanšo, apupo 23 sąjungininkų divizijas, kas sudaro apie 500.000 kariuomenę belgų ir prancūzų. Apsuptieji vokiečiams nepasiduoda, bet smarkiai gynasi.

DIDŽIOJI KOVA DAR NEPRASIDEJUSI, SKELBIA VOKIEČIAI.

Berlyno radio skelbia, kad didžioji kova dar nėra prasidėjusi ir apie karo laimėjimus nieko pranešti negalima. Tas pats radio praneša, kad sąjungininkai pastaruoju laiku padarė nelauktą pasipriešinimą.

NORVEGIJOJE KARAS TAIP PAT SMARKUS

Norvegijoje karas dar nėra baigtas. Tenai mušiai vyksta tokie smarkūs, kaip ir vakarų Europoje. Tenai kaujasi anglai ir norvegai iš vienos pusės ir vokiečiai iš kitos pusės.

DAUG ŽMONIŲ IŠŽUDYTA OLANDIJOJE IR BELGIJOJE

Olandijoje ir Belgijoje vokiečiai lėktuvais bombardavo ne karinius punktus, bet kur daugiausia civilių gyventojų, kad sukelti krauose paniką. Kaip Olandijoje Roterdamo mieste išžudyta apie trečialis miesto gyventojų ir sudeginta apie pusę miesto namų.

— BERLYNAS. Buves Austrijos nacių vadovas Seys Inskuart kuris pardavė Austriją Hitleriui, dabar paskirtas vyriausiuoju komisaru Olandijoje.

VELIAUSIOS ZINIOS APIE KARO EIGA.

Karas vakarų fronte igavo kitą kryptį: vokiečių užimti miestai Prancūzijos teritorijoje vienas po kito apeidžiami. Pranešimai sako, kad prancūzų kariuomenė jau priartino prie okupuotų miestų Amiens ir Cambrai. Miesai Arras prancūzai jau atsėmė Nors vokiečiai yra atkirtę apie vieną milijoną sąjungininkų žmonių Belgijoje, tačiau ir jų padėtis, vokiečiai nepavidėtina Vokiečiai dabar randasi apsupti lyg kšniūte vakaruose, gali likti geriausias vokiečių jėgos.

Karas Norvegijoje vyksta taip pat visu smarkumu. Pranešimai sako, kad ir čia vokiečiai traukiasi Berlyno vyriausybė kreipėsi į Svedijos vyriausybę prašydama laisvo kelio per Svediją. Svedija tam priešinga ir į jokią su vokiečiais derybas dėl to nesileidžia. Be to i Norvegija vokiečiai mano slysi savo kariuomenę per Baltijos valstybes ypač patogus kelias būtų per Suomiją. Nežinia ar rusai leis jiems pasinaudoti šiuo keltu.

PABEGELIAI I PRANCUZIJĄ

Iš Olandijos ir Belgijos Prancūzijos atbėgo apie šešius milijonus pabėgėlių. Iš kitu kraštu pabėgėliai kelia didelę baimę Prancūzijos gyventojams.

SPAUDZIAMI VOKIEČIAI PIETU AMERIKOJE

Pietu Amerikoje pradėta spaudinti vokiečiai. Argentinoje, Urugvajuje, Ekvadore net ir Brazi-

lijoje jau vienas kitas vokiečiai atiduotas teismui už tai, kad „laukė Hitlerio“.

KARO INDUSTRIJA SMARKIAI VEIKIA

Anglijoje, šiaurės Amerikoje smarkiai pakilo karo industrija. Amerika gamina dieną ir nakti karo lėktuvus, kuriuos parduos sąjungininkams, Kanada taip pat nutarusi pasiekti pagalbą sąjungininkams. Žodžių, karo industrija veikia visu smarkumu.

— BERLYNAS Vokietijos karo vadovybė paskelbė, kad per šias dvi savaites sąjungininkai neteko 110.000 kariuomenę, kuri pateko vokiečių nelaisvėn. Išskaičiuojama, kad žūvė apie 100.000 žmonių.

BERLYNAS Vokiečiai praneša, kad šiaurinėje Prancūzijos dalyje vokiečiai laiko apsupe 500.000 žmonių.

ANGLAI SUMUSE VOKIEČIŲ MOTORIZUOTA KOLONA

Gegužės 24 d. anglų karo lėktuvai sumušė beveik visą vieną vokiečių motorizuotą koloną, kuri traukė prie jūros, šiaurinėje Prancūzijos dalyje.

LAISKAI REDAKCIJOJE

Lionginas Baltrunas, Joséfa Davidovich, Pr. Jagulis, Vladas Slizys, Antanas Sasnauskas, Antanas Parselis, Pranas Mazgeika, Klemensas Dilius, Andrius Valiunas, Antanas Kukučionis, Jonas Kisielius, Nikodemas Labuckas, Monika Matuzonienė, Jurgis Bukauskas, Anielė Petronienė, Antonio Keiteris, Vincas Petrauskas, S. Miksiukas, Vincas Banys, Jonas Gudulevičius, Augustas Medvedeckas, Jonas Legas, Vincas Bartuskas, Juzė Vinkauskas, A. Ziuravuskas, Viktoras Bikus, Steyfanis Vaidotienė.

Dr. M. Fucs

Su didele praktika didžiausioje New Yorko ligoninėse, Asistentas Profesoriu Silbert ir Peterson New Yorko ligoninė ir Prof. Rubens Monn Snaal ligoninėse.

Specialybe: Operacijos, Moterų ligos, Šlapimo kanalu, inektu ir šlapimo pūslės uždegimai, Endoscopia. Venų išsiplėtimas, Homoroidai ir hydroceles gydoma be operacijos ir skatimo. Trumpos ir ultra violetines bangos.

CONSULTUOJA:
Rua José Paulino No. 485. Priima ligonius: nuo 4 iki 7 su puse vakare
Telefonai 5-6885 ir 4-6307

A Neutralidade Brasileira

Os acontecimentos europeus precipitam-se com rapidez extraordinaria. Tudo indica que, já agora, a guerra assumirá aspectos bem diversos dos de seu inicio. E' que o problema da operacão duma nova frente de batalha — e que parecia consistir a máxima preocupação das facções em luta — está praticamente resolvido, com a tomada, pelos alemães, da Noruega e da Dinamarca. A fase de imobilidade a que os beligerantes foram obrigados — escondidos atrás de fortificações quase intransponiveis — foi ultrapassada, cremos que em caráter definitivo. O desenvolvimento das hostilidades será pro cessado, de agora em diante, em setores decisivos para a posição militar e economica dos beligerantes. E, ampliadas as operações económicas e militares, a paz — si é que alguma alma de boa vontade ainda acredita em paz — transformase em u'opia absolutamente ino cente. De modo que é preciso aceitar a certeza da guerra e pensar, desde logo, em suas consequências trágicas para a vida do mundo. Porque, sem duvida, todos os países sofrerão essas consequências, o no sso inclusive.

Quais sejam elas, não o poderemos saber. E' ridiculo ter profecias em torno dos anos

que durará a guerra, qual a facção vencedora etc. Aquelas profecias que se faziam, anos atraz, sobre os caracteres que a guerra assumiria depois da lição de 1914, não foram confirmadas — ao menos por enquanto. As capitais arrazadas em horas, a guerra microbiana e outras sugestões ainda não foram confirmadas na prática. Muito ao contrario, os meios de defesa estão sendo julgados, pelos peritos militares, se não superiores, ao menos iguais a potencia do ataque. A defesa anti-aerea, os meios praticos de defesa contra a guerra bacteriológica são realidades com as quais contam os países em luta....

O que se deve fazer é refletir nas consequências dos sucessos, porque, esses sim, são os que contam. Passados os entusiasmos pelo brilho dos heroísmos em luta, o que fica é a amargura diante de todo um ciclo da civilização manchado por uma ignominia sem nome. Aliás essas consequências já se fazem sentir. A vida económica das nações do mundo, achase desmentelada. E quando isso acontece, não é só a angustia que ronda o mundo; é a perspectiva da miséria e da fome semeando vigilias em milhões de lares.

(Continua)

Pavojaus Valandos Europoje.

Europa gyvena didelio pavojaus valandas. Karas žmonių širdyse, turto naikinimui, miestų ir kaimų deginimas, nekaltų žmonių žudymas šiandien vyksta Europoje didžiausiu pasėlimu. Per dvidešimt metų Europoje ir visame pasaulyje buvo kalbama apie nusiginklavimą, apie taiką, buvo redaguojamos taikos ir nepuolimo sutartys; buvo skelbiama taikos idėja, kitų valstybių nepriklausomybių gerbimas ir pan. Tačiau, šitokioje pacifizmo nuotaikoje, iškilo diktatūros, fašizmas, kuris pradėjo grumoti pasauliui, grumoti silpnosioms valstybėm ir pagaliau jas grobti. Diktatorių eilėse iškilo viena didžiausia Europos pabaisa — tai Hitleris, kuris sumynė visas prieš jį pasirašytas suartis, sumynė tarptautinius nutarimus ir pradėjo savo žigi — karą. Karas plėsiasi ir neša dvi dešimtojo amžiaus krikščioniams laikinus laimėjimus. Ne užgrobė Lenkija ir su rusais pasidalijo, užgrobė Skandinaviją ir dabar vysto karą vakaru Europoje dabar labai didelės. Vokiečiai je dar labai didelės. Vokiečiai užgrobe Olandiją, didele dali Belgijos Liuksemburgą, isiveržė Prancūzijos teritorijon ir, kaip pranešimai sako ir patys prancūzai pripažista, okupavo jau keturius prancūzų miestus, sudarydami beveik lanką ap-

link Paryžių. Užimtieji yra šie prancūzų miestai: Somme, Amiens, Arras ir Laon. Vokiečių kariuomenė veržiasi prie Lamanso. Iš čia jau netoli Anglijos krantai Vokiečių tikslas yra matyti, pulti Anglija. Pavojus Europai labai didelis. Tą pripažista anglai ir prancūzai. Kaip šio pavojų pašalinti ir užkirsti kelią vokiečių veržimuisi, kaip garantuoti tautų laisvę ir saugumą? Šia mintį išdėstė prancūzų ministras pirmininkas Reynaud savo kalboje gegužės 21 dieną. Reikia vienyti visoms taika mylinčioms tautomis ir bendromis jėgomis stoti prieš bendrą Europos priešą — Vokietiją. Šiandieną kariuoniai prieš vokiečius anglai ir prancūzai. Jiems padeda išblaškyti Belgijos pulkai. Anganų pavojaus ir kija manyti prisidės ir kitos valstybės.

Mums lietuviams svarbu, kaip Lietuva laikysis toliu šiame Europos sumišime. Lietuva būdama rusų globoje, negali nieko veikti ir ji Baltijos valstybių konferencijoje yra pareiškiusi laikysis neutraliai, kol Sovietų Rusija neutrali. Bet jei tik pastaroji isiveltų į karą, Lietuvą taip pat turėtų stoti drauge su rusais. Taip pat būdama sudarydami beveik lanką ap-

Kodėl Vokietija užėmė Daniją ir Norvegiją?

Vokiečių propagandos ministras balandžio 9 d. pasakė radijo pranešimą, kuriame aiškino, dėl ko, būtent vokiečiai okupuoją Daniją ir Norvegiją.

Pasak ministro Gebelso Vokietija, isitikinusi, jog Danija čios savo jėgomis apsaugoti savo neutralumą nuo sąjungininkų.

ky pažeidimų, ryžosi panaudoti savo militarines jėgas Danijos ir Norvegijos neutralumui ginti.

Taip pat ir reicho užs. reik. ministeris Ribbentropas suklevė Berlyne esančius užsieny laikraščių atstovus į savo ministeriją, kur jiems padarė pranešimą apie Vokietijos pažūrą ir naujai susidariusią padėi. Ministeris tarp kitko pareiškė, kad Prancūzijos ir Anglijos ivykes Norvegijos neutralumo pažeidimas, minų ismėtymas, reikiąs aiškų neutralumo teisių laužymą. Anglija ir Prancūzija siekia šios atkirsti Vokietiją nuo Šiaurės, sutrukdyti susisiekimą ir Skandinavijoje pasidaryti naują karą lanką tikslu Vokietiją užpulti iš šiaurės. Sąjungininkas tu reje plauž visą Skandinaviją, t. y. Daniją, Norvegiją ir Švediją užimti, nes tik tuomet sąjungininkai būtų galėję sutrukdyti rudos vežimą iš Švedijos į Vokietiją. Vokietija turėjo būti puolama iš šiaurės. Toliau ministeris pareiškė, kad vokiečiai jau prieš kuri laiką buvo gavę žinių, kad anglai ruošiasi iškeiti savo kariuomene. Vokietijos kariuomenė dabar pasirūpinanti, kad kol užtruks karas, Danijoje nepasirodytų nei vienas anglas nei prancūzas.

Merkys apie padėti Lietuvoje.

Lietuvos ministeris pirmininkas Antanas Merkys „Pieno-centro“ suvaziavime pareiškė sekamai apie Lietuvos dabartinę padėi:

„Mūsų kraštas per palyginti trumpą laiką pergyveno didelių sukrėtimų. Atsiminkime kovą 19 dienos Lenkijos ultimatumą Lietuvai. Atsiminkime pereitų metų kovą 22 d. sukrėtimą, kai netekome Klaipėdos krašto. Pagaliau, kas gali užpūsti tuos išgyvenimus, kai pereitų metų rugsėjo mėn. 1 d. tarp arimiaušy Lietuvos kaimynų suilepsnojo baisi karo liepsna! Visi šie ivykiai supurtė, suvirpino visą gyvą mūsų valstybės kūną. Bet lietuvių tauta tuos supurtymus mokojo sukti ir išgyventi.

„Tarptautinių ivykių raida šiame Europos kampe netikėtai greitai sudarė mums palankią situaciją, kurios dėka, o taip pat ir mūsų politikos su didžiausiais kaimynais dėka mes galėjome igyventinti savoi šventas ir senas teises į sostinę Vilnių. Dėl mūsų sutarities su Sovietų Sąjunga pasirašytos 1939 met. spalio 10 d. pradžioje ne vienas turėjo tam tikrą abėjojimą bei susimąstymą. Kai kur buvo keniami abėjojimai, kaip mujs sekis toji sutartis vykdyti praktikoje. Kai kurie silpnesni valios žmonės buvo bepradėdę reikalus savaipai sivažduoti. Ne vienas net pagalvojo, ar dėl tos sutarities pasirašymo nebus jam atėjęs laikas išversti kaili paraginti ir kitus į save panašius taip pat pagalvoti apie kailio išvertimą. Kai kurie agitatoriai pradėjo gaidinti ūkininkus naujos santvarkos perspektyvonis — kad busianti panaikinta nuosavybė. Tačiau Lietuvos vyriausybė turėdama 20 metų patyrimo santykiuose su Sovietų Sąjunga, niekada ir niekur neurėjo pagrindo nusisukti kad Sovietų Sąjunga būtų nevykdžiusi bet kurios su Lietuva sudarytos sutarties.

Iš to kas pasakyta, matosi, kad Lietuvai iš Sovietų Sąjungos pusės negresia joks pavojus.

Gyventojų surasynėjimas Brazilijoje.

Kiek Brazilijoje yra gyventojų, dabar nėra žinių, nes vėliau šios statistikos apie gyventojus nėra. Dėl to yra visokių spėlinių: vieni tvirtina, kad Brazilija turi tik truputi daugiau kaip 40 milijonų, kiti sako, kad apie 50 milijonų. Brazilijos vyriausybė nutarė praveisti nuodugną gyventojų surasynėjimą ir patikrinti Brazilijos gyventojus. Kiekvienoje salyje gyventojai yra surasynėjami tam tikrais periodais. Brazilija dabar atliks penktą savo gyventojų surasynėjimą. Kaip buvo paskutinis gyventojų surasynėjimas, tai nuo to laiko praėjo daug metų ir gyventojų skaičius smarkiai padidėjo. Prieš pradėdant gyventojų surasynėjimą, brazi-

lų spauda plačiai rašo apie reikimą ir ragina žmones prie to prisirengti. Juo labiau, kad paskutinis surasynėjimas buvo seniai ir, norint nuodugnaus surasynėjimo, reikia prie to prisirengti ir pačius gyventojus prirengti.

Gyventojų patikrinimas prasidės šiais metais Rugsėjo 31 dieną ir baigsis rugsėjo 1 dieną. Surasynėtojai aplankys visus gyventojus ir itrauks į bendrą sąrašą. O vėliau bus paskelbta kiek žmonių turi kiekvienas estadas, miestas ir kiek yra visoje Brazilijoje. Gyventojų surasynėjimas bus atliktas bendras, tiek brazilų, tiek ir sveitimsalių.

Penktoji kolumna Amerikoje.

Vokiečių „penktosios kolumnos“ veikimo pasekmės dabartinjame kare yra žinomos visiems. Dėl savo gerai isvystyto spionažo vokiečiai laimi ir karą. Tokių šnipų, arba „penktosios kolumos“ žmoni esama ir Amerikos zemyne, tiek Šiaurės tiek ir pietų Amerikoje.

Vokietijos šnipai yra geri karo specialistai, gerai vyriausybės apmokami. Jie siunčiami į sveitimus kraštus kaip turistai kontraktuoti specialistai ir prisiziūri to krašto gyvenimo, ypač apsaugą. Surinke tas žinjas jie siunčia Hitleriui. Šitokie

Hitlerio turistai ir visokie „spcialistai“ yra ne kas kitas, kaip šnipai, kurie sudaro sveitimus krašte „penktąją kolumną“. Amerikos valstybės, ypač Pietų Amerika labai susirūpinusi vokiečių „penktosios kolumos“ isigalėjimu. Argentinoje jau nel parlamente iskeltas klausimas kovoti „penktąją kolumną“. Argentinos vyriausybė žada įvairius priemonių prieš šitokius šnečius, kurie rengiasi pažeisti krašto neutralumą, jo saugumą. Kokias priemones panaudos Argentinos vyriausybė, dar nežina, bet kad toji kova prasidės, tai apie tai praneša net laikraščiai.

Italu spauda apie Kara.

Italijos fašistų spauda komentuoja dabar vykstanti vokiečių karą su sąjungininkais. Laikraščio „Regime Fascista“ redaktorius Roberto Fartinacci, buvęs italų fašistų partijos generalinis sekretorius, savo laikraščio rašo: „Kartą kanceleris Hitleris sakes, kad jei Italija išsotų karan pirmubtinė, tai Hitleris eitų jai greiton pagalbon. Tokia pati nuomonė ir Italijos. Italija negali turėti kitos minties ir kito nusistatymo, kaip tik padėti Vokietijai laimėti karą. Nes jeigu šiame kare pralaimi naciska Vokietija, toks pat likimas laukia ir Italijos. Tačiau kol dar Europos likimas dar galutinai nėra sprendžiamas italų tauta šiame konflikte kol kas dar laikosi nekariaujanti.“

Toliau tas fašistų redaktorius sako, kad „šitas absurdiskas ir brutalus karas buvo geidžiamas ir laukiamas tarptautinio žudavimo, masonizmo ir plutokratių demokratų, kurie troško sunaikinti naujai gymuos, valstybes santvarkos. Dėl to tas veikimas nukreiptas ne tik prieš Vokietija, bet kartu ir prieš Italija. Tokiu būdu, jei žlugtų naciska Vokietija tokio pat likimo susilauktų ir fašistinė Italija.“

Kitas fašistų laikraščio — „Il Resto del Carlino“ irgi tą patį rašo: „Šitas karas yra fašistų, proletarų ir antisemitų karas prieš demokratiją.“

Kiti italų fašistų laikraščiai puola sąjungininkus ir raso panašiai, kaip pirnieji. Tokia spaudos taktika aiški, nustatyti tautą, kad reikalui asant išstoti

prieš sąjungininkus. Tačiau visas pasaulis mato, kas si karą sukėlė. Juk Hitleris pradėjo grobti sveitimus kraštus ne dabar; jis pagrobė Austrija, Čekoslovakija, Lietuvos Klaipėdos kraštą. Kol demokratinės valstybės tylėjo, nesipriešino, kol užpultas valstybės taip pat nesigynė ir davėsi planamos, tai ir karo nebuvo. Bet kaip tik užpultoji Lenkija geruoju nepasidavė, kaip tik Hitlerio apeitai tiek padidėjo, kad jau pradėjo grumoti visam pasauliui, tada jau pakėlė ginklą ir „demokratiniai plutokratai“, kaip fašistai sako. Tai kas čia kaltas: demokratija ar fašizmas bei nacizmas? Kiekvienas supranta. Fašistai nori savo groboniškus veiksmus paaisinti bet karo kaltininkai yra fašistai. Juk Abisinijoje ir Albanijoje sukėlė karą ne demokratai ir žydai, o tie, patys fašistai.

— LONDONAS. Anglų spąptoji policija atidengė vokiečių „penktąją kolumną“ Londone ir kituose miestuose. Tai daugiausia yra vokiečiai ar vokiškos kilmės anglai jų pareigos būtų saardyti reikalingu momentu geleitinkinius, sutraukti telefono laidus, susprogdinti elektros ir radio stotis — žodžiu, sabotavę, kur tikta galima. Iš daugybės areštuotųjų asmenų per tardymą paaiskėjo, kad Vokietijoje mokomos šokytis su parašutais merginos, tarnavusios prieš karą Anglijoje. Jos nušoktų su vokiečių kareiviais į juos pasikūi vedų strateginius punktus gerai žinomis keliais.

Daug karo pabėgėlių grįžta i savo tėviskes. Ispanijos gynėjų likimas.

Keista Epidemija

DEL PERDIDELIO DZIAUGSMO

Siuo metu Vilniuje darbuojasi dvi svetimoms komisijs — viena Rusijos antra Vokietijos, kurios padeda grįžti i tėvynes karo pabėgėliams ir toms šeimynoms, kurių maitintojai buvo išgabenti. Siose komisijose dabar registruojasi visi, kurie nori iš Vilniaus išvykti i tas vietas, iš kurių jie yra pabėge.

Tokiu budu, Lietuvai našta sumazeta.

Simet apie 400 krašto ukininkų gavo palengvintomis sąlygomis miško medžiagos. Daugiausia papigimimu pasinaudojo Dukšto ir Iganalinos valsčių ukininkai.

Vilnius susilaukė jau ir užmiestinio susisiekimo linijų, kurios po žiemos vėl pradeda veikti. Autobusai pradėjo kursuoti i N. Vilnių, Nemenčinę, Maišio galą ir Sirvijuntus. Kitos linijos kol kas dar neveikia.

Gauta žinių iš Lvovo kad iš Vakarų Ukrainos i vyriausią Sovietų Rusijos tarybą išrinkta buv. Lenkijos užsienų reikalų ministerio ir maršalo Pilsudskio draugo Leono Vasiliausko dukte, žinoma lenkų rašytoja Vanda Vasiliauska, kurios romanas „Pajungtoji Zemė“ neseniai buvo spausdinamas „Lietuvos Žiniose“. Iš Varšuvos Vasiliauska išvykusi jos bombardavimo metu ir iki šiol gyvenusi Lvove.

Siomis dienomis Vilniuje sugauta kelias karo pabėgėlių, kurie nelegaliai perėjo sieną ir kažkur isigijo karo pabėgėlių dokumentus.

Vilniaus pirštinių pramoninkai, kurių išdirbiniai anksčiau buvo plačiai išgarsėję, išteikė memorandumą Prekybos ir Pramonės departamentui, kad jis paremtų pirštinių eksportą, o jie susirąsą pirštinių rinkų. Pirštinių pramonės reikalavimai parupins „Maištą“, nes pirštinių pramoninkai teigia, kad Lietuvos avių kailiai yra puikiausia medžiaga gaminti pirmos rusijos pirštines.

I Vilnių atvyksta Amerikos žydų organizacijos direktorius Ditermanas rupintis žydų karo pabėgėlių reikalais. Jis buvo sulaukytas estų laive „Estonia“ kai ši laivą sulaukė vokiečiai. Vėliau, Amerikai rupinantis, jis iš internuotųjų stovyklos buvo paleistas ir dabar atvyksta i Vilnių.

Kovo 28 d. iš Vilniaus išvyko i Sovietus 40 šeimynų, kurių vyrus bei tėvus rusai išsivežė kartu su radijo fabriko mašinomis. Kovo 29 dieną išvyko kita partija šeimynų, kurių vyrų buvo išvežti su tuo fabriku.

Norintui išvykti iš Vilniaus yra labai daug bet nevisi gali, nes juos labai perkraatinėja ir kamantinėja, kas jie per vieni, kur gyvena pirma ir tt.

Prie Sovietų Rusijos komisijos durų stovi nemaža žydų lautybės karo pabėgėlių, mažiau lenkų nemaža ir gudų, ju gal net dauguma, kurie nori grįžti i vakarine Gudiją.

Prie Vokietijos repatriacinės komisijos durų stovi labai daug karo pabėgėlių, kurie nori su grįžti i Vokietijos užimtas buvusios Lenkijos sritis. Čia vaizdas tiesiog nepaprastas; jis prime na tuos laikus, kai vilniečiai ilgoms eilėmis stovėdavo prie kepyklų, kad kaip nors galėtų nusipirkti duonos. Dėl to prieti prie vokiečių komisijos bedvieji — trijų valandų laukimo neįmanoma.

Kiek karo pabėgėlių galės grįžti i tėvynę, sunku pasakyti. Vis dėl to kalbama, kad tas skaičius busias žymiai didesnis, negu i Sovietų Rusiją. Tas skaičius dar kelerioji padidėtų, jei gu Vokietija lengviau išleistų nedarytų stiprios atrankos, nes norintui grįžti i Lenkiją yra labai daug. Galimas dalykas, kad ir Vokietija ir Sovietų Rusija savo nusistatymus noliberalins ir daugiau priims norintui grįžti pas tėvus ir prie šeimų, kurios dabar išskirtos ir baidytos.

Kada generolas Franko Ispanijoje sukilo prieš teisėtą to krašto vyriausybę, su jais žoko padėti fašistiniai kraštai, kaip Vokietija ir Italija, o vyriausybinkams siuntė pagalbą demokratiniai kraštai. Tas sukilimas išvytė i ilgą ir labai žiaurų karą Sukilėliai, remiami fašistų, Ispanijoje karą laimėjo. Daug vyriausybės gynėjų turėjo bėgti i kitus kraštus. Daugiausia jų buvo internuoti Prancūzijoje. Šių pabėgėlių likimas aišku, neįavydėtinas. Komunistai spauda rašo, kad internuoti Prancūzijoje Ispanijos respublikos gynėjus vyriausybė verčia juos grįžti Ispanijon. Prieš toki Prancūzijos vyriausybės žygi komunistai protestuoja ir sako, kad visų jų laukia Ispanijoje ka lėjimas arba mirtis.

Prieš toki komunistų protestą S. Amerikos laikraštis „The Boston Post“ idėjo straipsni, kuriame sako, kad komunistai prieš prancūzų vyriausybę protestuoja nepamatuotai ir visai nutyli, „Kaip Stalinas pasielgė su žmonėmis kurie buvopa siusti Ispanijon padėti Madrido vyriausybei“. Toliau minėtas laikraštis pastebi:

„Vienas iš penkių Sovietų Rusijos generolų kurie tarnavo lojalistų Ispanijoje, buvo suaudytas, kai jis grįžo Maskvon, o keturi kiti uždaryti kalėjiman Be to, kalėjime šia die sėdi buvęs Madrido Sovietų Rusijos ambasadorius su savo keturias etasėmis ir buvęs Madride „Pravdos“ korespondentas. Kuo jie prasikalto, nėra viešai pas kelbta.“

Taigi visų Madrido vyriausybės gynėjų likimas nekoks.

Francūzų rašytojas Markas Sadurnas ilgai gyvenęs Japonijoje ir išvažinėjęs ją skersai ir išilgai, pasakoja idomių dalykų apie keistą, vis labiau tekančios saulės šalyje isigalinčią ligą — savizudybių epidemiją.

EPIDEMIJOS CENTRAI

Šita keista liga yra periodinio pobūdžio ir labai tampriai susijusi su metu laikais: daugiausia savizudybių užregistruojama Japonijoje pavasari, mažiausia — žiemą.

Vidutiniai imant, kas metai Japonijoje baigia sąskaitas su gyvenimu iki 5-6,000 žmonių. Tos sąskaitos balansuojamos su ypatingu pamėginu keliuose Japonijos vietose, savotiškuose „savizudybių centruose“, kuriuosna suvažiuoja iš visų Japonijos kraštų šimtai kandidatų i aną pasauli.

Zymiausi tokių centrų paminėti Michiros ugniakalais, Kegono krioklys, Kamakuros stačioni uola, Azo įlanka Kamakuzus saloje, kur skandinasi daugiausia beviltiškai isimylėjusios merginos...

Jei sustosime ties savizudybių priežastimis, tai jų tarpe susitiksime tarp kitų taip pat ir tris klasiškąsias, žinomas visam pasauliui priežastis: vargą, nepagydomą ligą, bavitįšką meile. Tačiau, greta šių priežasčių, Japonuose esama ir visos eilės kitų, kurios europiečiams atrodytu visiškai nesuprantamos. Sadurno nuomone tokių priežasčių — dauguma.

UGNIES ŽIRGO METAI

Yra Japonijoje taip vadinami „chi no e umai“, „ugnies žirgo metai.“ Pagal visuotini statistikimą, visos tais metais gimusios moterys anksčiau ar vėliau nužudo savo vyrus: norėdamos išvengti tokio bausiaus likimo, bet negalėdamos jam pasipriešinti visos tokiais metais gimusios merginos padaro mergystos apžadus.

„Chi no e uma“ metai nepasikartoja kokiu nors iš anksto žinomu periodu. Kiekvieną kartą šventikai, remdamiesi dievų jėgom duotais ženklais, nustato, kurie būtent metai bus „ugningo žirgo metai“. Paskutiniai „chi no e uma“ buvo 1906-ieji metai ir beveik visos anais metais gimusios šandieną jau senos panos, savotiškos vesalės nebeapkelamos sunkios bausmės, kasmet papiklo savizudybių eiles.

Halleris papasakojo idomių dalykų apie vokiečius. Lenkija buvo sumušta daugiausia dėl to, jis sako, kad 750.000 Lenkijoje gyvenusių vokiečių buvo slapta suorganizuoti ardyti ir kitai sabotuoti šali karui prasišidys. Ir jis parodė nufotografuotas vokiečių armijos štabo instrukcijas, kurios buvo rastos pas viendą Lenkijos vokiečių. Tose instrukcijose nurodoma, kaip sprogdint tiltus, ardyti geležinkelių bėgius, telefonų susisiekimą, kaip rinkti žinias apie lenkų armijos judėjimą ir kur tas žinias pristatyti.

Dabar vokiečiai ima visus lenkų vyrus nuo 14 metų amžiaus sterilizuoja juos ir sunašia Vokietijon sunkių darbų dirbti. Gi lenkų merginas sunašia ir gabena i nedorybės namus, kurie steigjami šalia vokiečių kareivinių.

Aple Lenkijos ateiti geen. Halleris sakosi neabejojąs. Kaip Norvegijoje jie ikinape nes su

Japonijoje labai dažnai žudo masi... del per didelio džiaugsmo Europietis tai sunkiai supranta, bet japonui tai visiškai aišku. Štai vieno del tokios priežasties nusizudžiusio laiško ištranka. Ji byloja pati už save: „Aš esu labai laimingas. Vis kas man kuogeriausiai sekasi. Jau turiu sūnų — ipėdini, mano žmona — vienintėlė pasaulyje moteris, mano pirmoji ir paskutinioji meilė. Gyvendamas tokio se aplinkybėse, visa kita, kas man tektų dar pergyventi, jaučiau kaip didžiausią nelaimę ir todėl vengdamas to, pasitraukiu iš gyvųjų tarpo...“

UZ TEVYNĘ

Mergina kurios sužadėtinis kovoja Kinijos fronte, palieka jam šitokio turinio laiską: „Tu buvai sužeistas, kaudamas už tėvynę. — Aš — silpna moteris ir negaliu jai pastar nau'i, kad ir Tave slaugydama. Kad duotiau tėvynei ką nors, aš zudau save.“

Jaunas leitinantas, laikydamas, kad karinė Japonijos vado vybė per lėtai operuojanti Kinijos fronte, atėjęs prie karo ministerijos rūmų protesto ženklau perskrodė sau pilvą...

SALTAS KRAUJAS

Japona, pasiryžęs pasitraukti iš šios užary pakalnės i kitą, geresnį pasauli, veikia labai šaltai, be jokio afekto... Žmonės, atvyksta baigti sąskaitas su gyvenimu i „savizudybių centrus“ atvažiuoja i tokio mirties sprendimo vykdymo vietą i vakaro kuo ramiausiai pernakoja viešbutyje, rytą papusryčiauja, pasiunčia giminėms laiską su pasi rinktosios mirties vietos pašto laigos štampu — visai panašiai kaip kad tai daro turistai Italijoje — ir i ugniakalnio žoties ar i uolėl praraja...

Neseniai visuose „savizudybių centruose“ valdžios organai pastatė sargybas — bet tai tėra grynai formalinė apsaugos priemonė. Patys sargybiniai tvirtai isitikine ir šventaitiki, kad trukdyti savizudybiui — nuodėmė už kurią teks atsakyti prieš dievus; pastebėję ką nors besiantiant prie krioklio ar ugniakalnio žiočių, sargybiniai tik nusisuka ir sukalbant trumpą maldele — kad kelionė būtų maloni...

Ja jiems sunku susisiekti ir dabar baugina Anglijos laivynas. Gen. Halleris yra dabartinis lenkų valdžios Prancūzijoje atstovas. Jis yra griežtas pilsdinkininkų rydzininkų priešas ir sako, kad atstatytoj Lenkijoje šitokiems ponams vietos jau nebusi. Naują Lenkiją turėsią valdyti patys žmonės, o ne politikierių kilda.

KUO KALTINAMAS JERONIMAS PLECKAITIS.

Jeronimui Plečkaitiui busianti sudaryta ne politinė bet kriminolinė byla. Jisai esąs kaltinamas, kad jo isakymu ir nurodymu beves apiplėstas Lietuvos banko skyrius Tauragėje ir buves ivykdytas vienas pasikėsinimas nužudyti. Byla apimanti ne vieną Plečkaiti.

Lenkija busianti atstatyta.

Pereitą savaitę Bostonan buvo atvažiaves lenkų generolas Jozef Haller, kuris 1920 met. sumušė bolshevikus ties Varšuva. Jis dabar atvyko Amerikon raminti čia gyvenančius lenkus, kad Lenkija da nėra žuvus. Apie tai jis kalbėjo ir Bostone kur jis atvažiavo iš Montrealo. Išlipus jam North Station'e, jį pasitiko lenkų organizacijos ir apie 200 mažų mergaičių iš South Bostono parapijos mokyklos. Jos buvo papuoštos lenkų liaudies kostjumais. Entuziazmas buvo didelis. Lenkai rėkė „nieh zyje“, iki visi jie užkymo.

Halleris papasakojo idomių dalykų apie vokiečius. Lenkija buvo sumušta daugiausia dėl to, jis sako, kad 750.000 Lenkijoje gyvenusių vokiečių buvo slapta suorganizuoti ardyti ir kitai sabotuoti šali karui prasišidys. Ir jis parodė nufotografuotas vokiečių armijos štabo instrukcijas, kurios buvo rastos pas viendą Lenkijos vokiečių. Tose instrukcijose nurodoma, kaip sprogdint tiltus, ardyti geležinkelių bėgius, telefonų susisiekimą, kaip rinkti žinias apie lenkų armijos judėjimą ir kur tas žinias pristatyti.

Dabar vokiečiai ima visus lenkų vyrus nuo 14 metų amžiaus sterilizuoja juos ir sunašia Vokietijon sunkių darbų dirbti. Gi lenkų merginas sunašia ir gabena i nedorybės namus, kurie steigjami šalia vokiečių kareivinių.

TRAUKINYS SUVAZINEJO GELEZINKELIETI.

Aną dieną Kartenos geležinkelio stotyje manevruojąs traukinys mirtinai suvažinėjo geležinkelietį St. Micpovilių, 31 metų amžiaus.

Kiek Lietuva turi skolos

— Lietuvos ligšolines vilas ir užsienio skolas taip atrodo. Dar 1919 metais buvo išleista pirmoji vidaus paskola 12 milijonų auksinių sumoje, o 1920 m. spalio mėn. išleista 29 milijonų auksinių vidaus paskola krašto gynybai reikalams. 1921 m. buvo išleisti pirmieji „Valstybės fido Paskolos Lakštai“ (bonai) bendrai 36 milijonų auksinių sumai. Pažymėtina dar 1920 metų karo rinkliava' kuri sudarė apie 2 milijonų litų sumą. Šios visos paskolos išvertus litais, sudarė nežymias sumas ir visos jau baigtos atmokėti.

panaudota žemės ūkio ilgalaiki niam kreditui išplėsti.

Pažymėtinos dar dvi užsienų paskolos: automatinėms telefonų stotims Kaune ir Klaipėdoje irengiti paskola užtraukta 1933 m., ir Klaipėdos uostui praplėsti gautieji užsienų kreditai.

1935 m. valstybės izdas pirmą kartą pasinaudojo vidaus kapi alų rinka, išleisdamas 18 milijonų litų vidaus paskola. Naujai išleisti 1935 metų 4.5 nuos, 18 mil. litų paskola buvo kaip tik saugi ir gera vieta panaudoti savo išteklis taupytojams ir finansinėms institucijoms ir kt. finansiskai bei ekonomiskai pajėgios organizacijoms.

Ukic krizės padariniams gautinai nugalėti buvo išleista dar 1936 m. 4.5 nuosimčių 15 milijonų litų sumai vidaus paskola. 1934 m. paskolos lakštų kasmet išperkama po 2 milijonus litų; ji pradėta amortizuoti 1937 m. ir bus galuinas išmokėta 1945 m.

Is skolų užsieniams dar yra keturi milijonų litu skola Jungtinėms Amerikos Valstybėms, kuri buvo padaryta 1919-1920 m. besitvarkant atsistačiusiai valstybei. Nuo 1934 m. tolimesni mokėjimai buvo sustabdyti, kol bendrai bus sureguliuoti tarp valstybių karo skolų klausimai.

1930 m. buvo Danijoje užtraukta paskola Telsių-Kretingos geležinkeliiui statyti. Ši skola turėjo būti baigta mokėti gauta iš Svedijos už suteiktą 1938 metais. Tais metais buvo jiems nuo 1930 m. iki 1965 m. mūsų krašte degtukų monopoli puspenkto milijono dolerių sumai paskola, kuri buvo įsintinai

Lietuvos Naujienos

NUBAUSTAJI MIRTIES BAUSME NUBAUDE DA SESERIAIS METAIS KALEJIMO.

Plėšikas Antanas Simanavičius kuris prieš apiplėšdamas aukas apnuodydavo ir vienas žmogus nuo jo apnuodijimo mirė sausio mėnesį Raseiniuose nu bausias mirties bausmė. Bet Simanavičius turi ir daugiau nei išsprestų bylų už tokius pat nusikaltimus. Todėl 19 kovo Kauno apygardos teismas dar vieną Simanavičiaus bylą sprendė. Simanavičius buvo kaltinamas tuo, kad Simne tyčia idavė svaigalę A. Jarmalavičiui o vėliau papirosų su narkotikais, ir kai Jarmalavičius neteko samonės, Simanavičius jį apiplėšė.

Apygardos teismas jį pripažino kaltu ir baudė šešeriais metais sunkių darbų kalėjimo.

VAGYS BUVO ISIBRIOVE I SIAULIU ANTSTOLIO ISTAIGA.

Nakti nežinomi piktadariai buvo isibriove i SIAULIU teismo antstolio istaigą ir išėjo pinigų. Jieškodami pinigų vagys sulaužė dvi spintas, išmėtė bylas, bet nedegamos spintos nepajėgė pralaužti ir prie pinigų nepriejo.

SIAULIUOSE SULAIKE TRIS PINIGU DIRBEJUS.

Siauliuose policija sulaukė Jurgi Brili, Leoną Sileką ir Mare Marišauskaitę, kurie gamina ir platina dvilines ir penklines monetas.

Brilis ir Sileka po 17 metų o Marišauskaitė 28 metų amž.

KESINOSI NUSIZUDYTI PRIEGLAUDOS GYVENTOJA.

Aną dieną viena Kauno mėsoto prieglaudos gyventoja K. Petrausko galvė, kėsinosi nu-

sizudyti ir tuo tikslu išgėrė acto esencijos. Apsinuodijimas smarkus ir savižddė gali miri.

Ji norėjus nusižudyti todėl, kad serganti sunkia nepagydoma reumatizmo liga.

VILNIUJE NEBERUS ELGETAUJANCIU.

Dabar Vilniaus mieste elgetauti uždrausta ir to uždraudimo nesilaikę sulaukiami ir patalpina i prieglaudas. Kadangi elgetų talpinimas i prieglaudas vykdomas visu stropusu, tai artimiausiomis dienomis Vilniaus gatvėse nebebus nei vieno elgetos.

RAGINA DAUGIAU AUGINTI DARZOVIU.

Iki šiol daržovių auginome labai mažai. Žemės ūkio rūmai, norėdami labiau išpropaguoti daržovių auginimą nutarė paskirti Lietuvos ūkininkų draugijos narėms ir jaunesiems ūkininkams devynių rusių sėklų 3.700 pokelių daržovių rinkini ir 398 pokelius svogūnų bei pamidorų. Pažymėtina, kad žymi dalis tų sėklų skirjama Vilniaus kraštui.

— KAUNAS. Kai kurie laikraščiai paskelbė, kad San Domingo vyrausybe esanti nusistatiusi i Lietuvos isileisti tam tikrą pabėgėlių skaičių. Yra žinių, kad Amerikos žydų organizacija Joint esant San Domingo saloje užpirkusi dideli plotą žemės Lenkijos ir Vokietijos pabėgėliams žydams kolonizuoti.

— KAUNAS. Seimas balandžio 24 d. priėmė darbo jėgai rikiuoti istatymą, kuriuo vadaus reikalų ministrui suteikiama teisė: 1) skirstyti laisvąją darbo jėgą. 2) nustatyti darbo jėgos sandymo tvarką. 3) nustatyti darbo sritis kuriose darbo jėga gali buti sandoma tik per tam tikras istaigas. 4) nustatyti privalomą registravi-

masi. 5) ivesti darbo knygeles. 6) ivesti priverstiną darbą jo vengiantiems. 7) varyti darbo jėgos sandymą mažai gausingose tautos ūkiui darbo srityse ir 8) organizuoti darbo tautos ūkio darbams dirbti.

Pagal šį istatymą darbo reikalingieji bus suregistruojami pagal savo specialybes ir skirstomi pagal pareikalavimą. Patenkinus darbo pareikalavimą, jei vis tik susidarytų toks darbininkų skaičius, kuris negali buti aprūpintas darbu privatiuose darbuvietyse, jiems bus organizuojami viešieji darbai. Bus viskas daroma, kad kiekvienam, kas pareiškė neturis darbo, butų suteiktas koksnors darbas. Per tam tikras istaigas bus sandomi darbininkai sezoniniam statybos ir sezoninės pramonės darbams, istaiga žiures, kad sezonui baigus darbininkas nepalikytų be jokio darbo, o galėtų pereiti i kita darbų sriti. Bus istatymu sutvarkytas ir toks reikiškins, kad pramonės imonės miestuose negalėtų be laiko gabenis iš kaimo darbo jėgos, dėl to, kad ji pigesnė, ir ja paskuidauginti miesto bedarbių skaičių. Ypač istatymo globos ir tvarkos bus pabiesti ir asmens patarnavimai darbininkai, butent iš kaimų i miestus atvykstantios mergaitės, sandomos šeimos, ypač kitataučių, patarnauti, ar kitose vietose, kaip restoranuose ar kitus.

Teisė ivesti priverstiną darbą tiems, kurie jo vengia, yra pažymėta ir Lietuvos Konstitucijoje. Tokiems asmenims, kurie surinktomis žiniomis, pasirodys patys nežino iš ko jie gyvena, leidžia laika aiškiai nenaudingai ir kai gresia pavojus, kad vėliau jie prašys pagalbos, tokiems bus galima pritaikinti priverstiną darbą. Varžyti darbo jėgos sandymą mažai naudingos tautos ūkiui srityse gali tekti ten, kur gal but pernelyg gausus asmens patarnavimas kuriai šeimai ar vienam asmeniui. Butent, kai šeima, galinti pasitinkinti mažesniais reikalavimais. Sando po kelias tar-

naites ar po kelis darbininkus ir atitraukia darbo jėgas, kurios gali buti produktingai sunaudotos kitiems reikalams. Cia gali pasitaikyti ir kitų atsitikimų.

Rengti darbo tautos ūkio lietuviškas paprotys, kuri reikia palaikyti stiprinti. Tik šia turima galvoja organizuotos tautos ūkio ne atskiro asmens patalkininkavimą kitam asmeniui. Tokias tautos ūkio reikalinga plėsti ypač inteligentijoje ar mokslų einančioje visuomenėje. Tokios tautos ūkio turėtų trejopą tikslą: 1) žmogus, kuris neprapatys prie fizinio darbo, prie jo iprastu. 2) praleistų laiką sveikose gamtos salybose ir 3) padarytų naudingą darbą suparnatama, priemonės darbo problemai spręsti nesibaigs vien tik administracijos pertvarkymais. Cia dar bus atsivėlgta i darbo jėgos socialinės apsaugos reikalavimus kultūrinės salygas, ūkini aprūpinimą ir moralinį sutvirtinimą.

— KAUNAS. Šių metų biudžete žemės ūkiui remti numatyta gana stambios sumos. Žemės ūkio Rūmams susbdijuoti skiriamas 7.200.000 Lt žemei rušiuoti 170.000 litų. žemės ūkio mokykloms ir Kėdainių žirgyvui 600.000 Lt. Privatiniams žemės ūkio mokykloms šelpi 292.000 Lt. Žemės ūkio Akademijai 876.000 Lt. žemės ūkio tyrimo istaigai 624.000 Lt., veterinarinei pagalbai 1.882.000 Lt. Nepaprastose islaidoose žemės ūkio reikalus numatyta

6.695.000 Lt.

— VILNIUS. Iš Lenkijos atbėgusių šelpinų asmenų Lietuvoje yra dar apie 25.000 neskaitant internuotyju. Tai daugiausia buvę Lenkijos valdininkai, pirkliai, namų savininkai ir pan., ūkininkų labai mažai. Iš Sovietų ūzintų buvę Lenkijos sritių yra atbėgusių Lietuvos apie 3.000 asmenų.

— KAUNAS. Kauno miesto savivaldybė nutarė šią Vasarą Kaune pasistatyti kelias dešimtis namų neuitingoms šeimoms gyventi, iš viso bus irengta 300 butų, kiekvienas po du kambariu ir virtuvę. Kambariai bus sviesus ir pakankamai erdvus gausiai šeimai gyventi. Namai bus statomi po 5-6 butus kiekviename name. Kiekviena šeima gaus gabala žemės darlovens pasisodinti, turės atskirą sandėliuką ir skalbyklą. Visi šie namai bus taip pastatyti, kad, reikaliu esant, butų galima perkeiti kitur.

— OBELIAI. Policijos tarnautojas, turgaus metu pastebėjo per miestą su dviem legaminais einantį itartina žmogų. Tasai asmuo pastebėjęs, kad jį seka, i žemę nešinius ir turguje tarp žmonių pasislėpė. Nešiniai buvo nugabenti i policija ir juose buvo rasti daug ivarių vaisty, kurie buvo igabinti kontrabanda iš Latvijos. Kam jie buvo nešami, but kas neitaškinta.

DR. A. CANDIA

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS (Visose stadijose — aštrus ir kroniškas)

SIFILIS. Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7.

Sėkmadieniais nuo 10 — 12.

RUA BARÃO DE ITEPETINGA, 242

3 aukstas. TELEFONAT: 4-0218

Kalba rusiskai, lenkiskai, vokiskai.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS

MIGUEL OCOUGNE

R. 15 DE NOVEMBRO, 193 sobrelaja Tel. 2-6393.

S. PAULO

Daro vertimus iš visų kalbų ir paruošia visokius dokumentus, kaip antai: cart. profesional, carteira de identidade.

KALBAMA LIETUVIŠKAI.

Dr. A. Jazara Snega

(Maskvos gydytojas 1914 m.)

Vidujiniu, veneriniu ir moterišku ligu specialistas, chirurgas.

Ligonius priima nuo 9 iki 12 ir nuo 3 iki 7 val. vak

Ladeira Porto Geral, 12, salės 4 ir 5.

(Kampas rua Boa Vista ir 25 de Março)

Gyvenamoji vieta ten pat 5 andar Tel. 2-5068

LABOLATORIJA — MEDICINIŠKAS ISTYRIMAS

(Nugarakaulio, smegenų, kraujo šlapumo ir išmatų) Tikras ir geras

Dr. A. KANDIA IR M. KOGANO

Rua Barão de Itapetininga 242, 3 aukstas. Priėmimo valandos nuo 9 — 11 ir nuo 3 — 6. Sėkmadienį nuo 10 — 12 val. Tel. 4-0218. Kalbama rusiskai, lenkiskai ir vokiskai.

DANTU GYDYTOJAS

JOSÉ LEVKOVICH

Rua Silva Pinto 264 (antigo 46) Bom Retiro. Atsivėlgdamas i sunkią laiką nutarė sumažinti kainas už dantų gydymą ant pusės kainos, kaip antai: ištraukti dantį be skausmo 5\$000; plomba cidabro purceleno 8\$000.

Kalbama lietuviškai, rusiskai ir lenkiskai.

VOKIECIŲ FOTOGRAFIJŲ ISTAIGA

"BERNARDO"

Isteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus foto grafijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat ir su dažais.

Darbas greitas sąžiningas ir pigus. Vyksta įnamus fotografijų reikalais. Dar i fotogra fiju salis.

Arthur Schamid

Rua São Caetano 447 (senas, 103-111 S. Paulo) Telefono 4-5576

LIETUVIAI!

DĖMESIO!

Kiekvienas pasistenkite pažinti

SIUVYKLĄ LIETUVĄ

KAIZO ŽEBRAUSKO

Čia yra didelis pasirinkimas įvairiausių medžiagų. Už darbą garantuojame.

Lietuvių siuvyklų yra daug, be SIUVYKLĄ LIETUVĄ tik viena

Rua General Ozorio Nr. 161. — S. PAULO

DR. LUIS ABINADER

Gydytojas.

Gonoreja, Gydymas greitas ir be skausmu Moteru Ligos. - eumatizmas ir Astma

Av. São João No. 578, 2º aukstas, 2) Apartamentas, Telefonas: 4-7069.

Ligonius priima nuo i ki 3 ir nuo 14 ligi 18, 30 val.

Pirmoji Lietuviška Spaustuve ir Papelaria Pan Americana

Rua da Moóca, 1721 - Telefonas: 3-2056, - São Paulo.

Priima ir atlieka visokius spaudos darbus: Notas, Fakturas, Duplikatus, Ivaivairius kartonus, šakaites ir t. t. Darbas atliekamas pagal užsakytojo skoni. Be to, galima gauti viešųjų rašomųjų reikmenų: laisvą popierių ir krautuvež. LIETUVIAI KREIPKITE SĮ SAVIA SPAUSTUVE IR PAPELARIJA, NES LIETUVIAMS DAROMOS DIDELĖS NUOLAIDOS.

Darba paimama iš namų ir ji pristatome užsakytojų
KAINOS TIKIOS. DARBAS SKUBUS IR SAZININGAS

Rua da Moóca, 1721 Telef. 3-2056

SKILVIS IR KEPENYS

Moderniškas, greitas ir tikras gydymas skilvio ir kepenų specialisto

Be operacijos

Viduriu skausmai, skilvio išsiplėtimas, protinis nusilpėjimas, sifilio ligos, skilvio uždegimas, rūgymas, skilvio votys, įvairūs diėglijai ir kitos ligos gydoma BE OPERACIJOS, įvairios Moterų ligos gydomos irgi BE OPERACIJOS, tik su inžekcjomis. Jei sergi, tai šlaundion pat kreipkis pas

DR. PAULO LICIARDI

Medikas Operatorius Santa Casa

Priėmimas nuo 11 iki 12 ir nuo 15 iki 19 val. vak. Gyv. vieta ir Konsultorija: Rua Silva Pinto, 444

PASTABA: Vyksta į namus blye kurių valandą diena, nakti.

Prenumeruokites Lietuviu Aida Brazilioj

SUVYKLA "ESTAN"

STASIO SLINTOS

norai žinoma vizijos lietuvians
Rua da Conceição 79 A, Fone
4-1940 (prie patalpos) ir už
atidarė naują skyrių - gauti
suvykla, prie stoties "Luz ten"
ir gyvenamais butais

RUA da Conceição, 11

GALECKOSIUVYKLA

Siūva rūbus pagal naujausias madas iš
įvairiausių medžiagų - vietinių ir užsien
Darba pagal savo kokybę yra pigus,
atliekamas sąžiningai, diplomuoto at-
vyėjo Galecko patidrimas

TAD VISI IR SIUVASI RŪBUS GA
LECKOSIUVYKLOJE.

RUA DUQUE DE CAXIAS, 257

Tel. 4-1457

Daržai ir Ukiai

Netoli stoties Carvalho de
Araujo suburbio Central do
Brasil, parbudame geriausios
žemes daržams ir nedidelėms
ukiams. Zeme apaugusi mišku.
Yra pakankamai vandens. Ze
mės kaina - tik 300-400
reisu kvadratinis metras. Ge-
ri keliai ir arti esančios sto-
tys duoda galymibės užvesti
paukščių uki, verstis daržin-
kyste, kito tokiu kulturu au-
ginimu ir įrengti poilsio namus.
Sklypai nuo 10.000 metru
išimokėjimui pradant nuo

50\$000

Savininkas. Cia de Agri-
Imigracão e Colonizacão.

Pardavimu Rastine: Rua
José Bonifacio, 98 Tel 2-7549
S. Paulo, Sekmdieniais ir šjo-
kiandieniais ištisa savaite ga-
lima teirautis vietoje krautuve-
je prieš Carvalho de Araujo
stoti pas ANTONIO KRISTEN
Traukiniai iš stoties Norte
išeina: 7,54; 9,05; 10,04; 11,10
12,14; 14,30.

Registruota nr. 45 iš 10
12-38 trečioje apylinkyje.

Dr. H. Schechtmann

Santa Casa Gydytojas

Vidujiniu ligu specialistas

Bendra Klinika vaikams ir suaugusiems
Ultra - Violetiniai spinduliai

Ligonius priima nuo 8 iki 9 v. ryto ir nuo 2 iki 8 v. v.

RUA DA GRAÇA, 235 TEL. 5-1451 S. PAULO

Lietuviu Jaunimui

DEMESIO!

Norėdami dėvėti gražiai pasifituso rūbų
ir pigiau negu kitur tik pas Paulu Amb-
brozevičius, kur darbas atliekamas šlig
naujausių madų vyrišku ir moterišk.

Lietuviai, išnaudokite laiką sai-
madieniais ir vakarais. Uželkite ir šar-
kiasite, nes darbas atliekamas nebiogkai
kaip São Paulo centre, bet daug pigiau

Taip pat yra gražius pasifitrus
moderniausių medžiagų

PVULO AMBROZEVIČIUS

CICLANES, 52 V. BELLA

FARMACIA ANHAIA

Rua Anhaia, 565 (Bom Retiro) Tel. 5-3551 S. PAULO

Passerini

Farmaceutikas

Kainos pigios. Duodami inzesonai

LIETUVIŲ AIDAS

BRAZILIJOS

JORNAL - LITUANO - ECHO -

XI Vno - metai São Paulo, Gegužės - Maio 25 1940 Nr. 21

Kas naujo kolonijoje

„GRUDO“ VISUOTINIS NARIŲ SUSIRINKIMAS

Pereitą sekmadienį L.M.M. R. Ryto salėje įvyko „Grūdo“ narių visuotinis susirinkimas, kuri sušaukė valdybos sekretorius Ant. Dutkus. Susirinkimui atvyko ne tik nemažas būrelis senų „Grūdo“ narių, bet daug buvo „Grūdai“ prijaunėjų. Taip kad Ryto salė buvo beveik pilna šiam susirinkime ir visi rimtai išklause pranešimų apie „Grūdo“ reikalus, „Grūdo“, padėti nušviesti sekretorius ir pasiūlė susirinkusiems nariams spresti tolimesni Grūdo likimą. Tiesa susirinkusieji interesavo ir apie tą Grūdo susirinkimą, kuris buvo šaukiamas Vila Zelinoje ir prasė paaiškinimų. Sekretorius paaiškino, kad šauktas neva Grūdo susirinkimas Vila Zelinos parapijos mokykloje nėra Grūdo susirinkimas, o tik samanzvancų, kurie, turėdami neaiškų tikslus, stengiasi pakrikdyti lietuvišką koloniją. Kas šaukė minėtą susirinkimą Vila Zelinoje, nežinia, nes apie tai nepranešta buvo. Šauktas susirinkimą tokiuose atvejuose kada Grūdo pirmininkas pasitraukęs, turi teisės tik sekretorius.

Susirinkusieji išklause pranešimų, nutarė Grūdą sustiprinti ir tuojaus dia pat išrašė 19 naujų Grūdo narių. Buvo išrinkta

naują valdyba kuri pareigoms dar nepasiskirstė. Susirinkusieji užklause taip pat ir apie Grūdo išd. Sekretorius paaiškino, kad Grūdo išdiniuku iki šiolei buvo Juozas Simbelis, bet i ši susirinkimą nea. vyko ir pasiūlė pasversti buvusi išdiniuką atsiversti buvusi i dininką atsiskaityti su Grūdo organizacija, susirinkimas prėmė specialų nutarimą ir pavadė jį vykdyti valdybai.

Susirinkimas baigėsi visų pakeltų ūpu dirbti lietuviškos kolonijos ir jos vienybės labui, nežiūrint ir to, kad kolonijos vienybėi ir priešų yra.

Grudietis.

AUKOJO „AIDUS“

„Aidas“ turi daugybę savo bičiulių, kurie palaiko Aidą, ji remia ir palaia. Tarp daugelio pažymėtinas ir Vincas Serėnas kuris gegužės 22 d. užėjo Aido redakcijon ir paaukojo Aidui penkine. Redakcija nuoširdžiai dėkoja dr-gui Serėnui.

KALIAMAINIU IR PAS MUS NESTINGA.

Lietuvos ministerių pirmininkas A. Merkys viename susirinkime pareiškė, kad kaip tik Lietuva sudarė sutarti su Sovietų Sąjunga, tai Lietuvoje rado si tokių žmonių, kurie, tikėda-

mėsi santvarkos pasikeitimui suskubo ir savo kailiuką pakleisti. Tačiau tokie kailiamainiai labai apsiriko, sako ministeris pirmininkas.

Nedyvai. Visokių perekupėkų šiame sviete yra. Pas mus Brazilijoje irgi neslinga tokių kailiamainių. Vienas tokių dabar rašo labai revoliucines eiles „Lietuvyje“. Išpėkite, kas toks Atsakymus siūsti galima Aido redakcijai.

TAI JUMS IR PATRIOTAI.

Vienas „baisiausias“ patriotas ėjo Brazilijoje mokslus, gau davo stambias subsidijas iš Lietuvos ždo ir DULRo. Mat visi manė, kad toks „bajaus“ patriotas, išmokės ką nors bus pudingas ir Lietuvai, kad ir ne Lietuvoje, nors užsienyje. Tačiau patriotizmas vienu mos tu išgaravo, o apie atsiliginę Lietuvai už subsidijas ir kalbos negali būti. Dabar jau tas lietuviškas „patriotas“ yra svetimmas lietuviams.

ATEJO PASTAS IS LIETUV.

Šią savaitę atėjo dar vienas pašto laivas iš Europos ir atvežė laiškių iš Lietuvos. Nežiūrint, kad Europoje karas, bet žinių iš Lietuvos dar vis gauname.

NE VIEN DAINUOSIM BET IR GROSIM.

S. Paulo lietuvių kolonijoje, imtinai visa muzikos veikla pasi reiškia vien tik vokalinė muzika — chorai, solistai. Neturime jokio rimtesnio instrumentalinio ansamblio.

Muzikas Juozas Stankūnas imasi rimtos iniciatyvos ši trūkumą pašalinti. Visus instrumentalius griežikus, studiozus muzikantus ir kitus šaunius muzikalius vyrus (kurie dar ir nemate muzikos instrumentu) turintius norą muzikai pasitvesti be tautybės ir tikybos skirtumo kviečia užsirašyti kandidatų sąrašą. Statiniai, kultūrinai — simfoniniai ORKESTRELI.

Ne tiek bus žurimū ir jau įgyta muzikos mokslą kiek bendrai i asmens muzikalumą (klausa, muzikale a'minti ir kt.)

Pirmenybė lietuviams trunkandias vietas užpildyti bus kviečiami svetimtaučiai. Gabiems ir uoliems neturtingiems auklėtiniam bus padėta išigyti muzikos instrumentai.

Užsirašyti ir pasiteirauti šiuo reikalu kreipkitės pas J. Stankūną, i jo butą: vila Zelina, rua Nove, Nr. 5. S. Paulo.

SAUKIAMI NUMERIAI

Atėinančią savaitę šaukiami numeriai identifikuotis.

GEGUZES

27 d. nuo 53.301 iki 53.550,
28 d. nuo 53.351 iki 53.800,
29 d. nuo 53.801 iki 54.050,
30 d. nuo 54.051 iki 54.300,
31 d. nuo 54.301 iki 54.550,

BIRZELIS.

1 d. nuo 54.551 iki 54.600, Birželio 30 djeņą baugias sveitimalių registracijos terminas. Ar jis bus ilgiau pratęstas, ar ne, dar niekas nežino. Laiko visai nedaug. Daugelis lietuvių yra pradėję savo dokumentus, bet neuzbaigę. Termino išpildymas skaitytis ne vien tik kad pirštai nuspausti, bet tada, kada bus atlikta viskas: delegacijai svetimšalių bus itejkti gyvenamos vietos liudijimai ir registracijos lapas apmokėtas federaliniais ženkais, pagal naują dekretą, už 20\$200. Kas dar iš lietuvių nėra to padarę, patartina pasiskui-

DEMESIO!

Nepaprasta Naujiena!

Birželio mėn. 8 d. Seštadienį Bom Retiro, Rua da Graca, 608 Lietuvių Meno Mėgejų Ratelis «RYTAS» rengia didelį ir idomų

Viesa Vakara

Bus suvaidinta antrą kartą São Paule, garsaus liet. dramaturgo P. Vičiuno keturių veiksmų drama

„Aukso Gromata“

Vaidina geriausios rytiečių meninės jėgos ir «Ryto» choras vaikinės vėluoti, nes pradžia lygiai 8 v. v. dainuoja lietuviškas liaudies dainas. PASTABA. Sulig Juiz de Mesneles, vadovaujant mūsų kolonijos muzikai p. J. Stankunui. kurie neturi daugiau 14 metų. Tad, visi i toki retą rytiečių pa- buti ilgiau, rengimą.

RENĖJAI.

VILA ORATORIO

Gerlaus žemes sklypai ant Alto da M. Juca

Užregistruoti pagal No. 99 7-oje Apylinkeje 1939-9-15, Dekr. No. 58

avininkas: João Araujo Pinto

Koncesionierius: Arnaldo Felmanas

Zemės sklypai parduodami geriausiomis išimokėjimo sąlygomis be palūnams pradedant nuo 50\$000 i mėnesį. Duodame statybai medžiagą. Statome namus išimokėtinai.

TEIRAUTIS: raštinėje Villoje kasdia, o taip pat ir šventadieniais.

SUSISIEKIMAS: Omnibusai Villa Oratorio ir Agua Raza nuo Largo da Sô ir Largo Paysandu

Vienintelė ir paskutinė proga

São Paulo lietuvių kolonijai pamatyti išpudinga drama

FABIJOLE

bus tik gegužės mėn. 26 d. s. m. (ši) sekmadienį. buv. Logo Lombardo salėje, Praça Almeida Junior, 18 (Largo S. Paulo) kusstroje

L. R-K. BENDRUOMENE

rengia VIESA VAKARA

Lietuviai! Atvykadimi i ši vasarės menės Valdybos narius ir mokytojus, kaip gyven tik smagiai pasilinksme klos Tėvų Komitetą. minsite, bet ir atliksite kultūrinę Pranešame, kad vaidinimo programą darbą, nes visas vakaro programa bus diena, 3 val. po pietų. nas skiriamas Bendruomenės mo Sokiai prasidės 5 val. po pietų kyklai. ir truks ligi 12 val. nakties.

Išigykite iš anksto kvietimų, São Paulo lietuvių kolonijai pa- kurių galite gauti pas Bendruomenę matyti išpudingą dramą

binti ir nelaukti paskutinės dienos. Nes yra maža nuspausti pirštą, kaip dabartinis naujas dekretas sako, reikia atlikti laiku ir svetimšalių registraciją apmokant reikalaujamu mokėsių ir pristatant gyvenamos vietos pa- liudijimą.

Redakcija taip primena dėl to, kad daugelis lietuvių pradėjo savo dokumentus per Aido redakciją, bet nežinint visų raginimų ir nebaigia tvarkyti dokumentų. Redakcija išpėjo apie naują dekretą laiku ir vėlesni nusiskundimai nebus imami dėmesin.

CIVILIZUOTI TAIP NEDARO.

Alfonas Satkunas yra Laitės tarnautojas. Jisai dirba šioje kompanijoje ilgus metus ir paskutinį metu yra komandiruotas i Rio de Janeiro. Siomis dienomis jisai parvyko pas savo pažįstamus pasisvečiuoti i São Paulo, Canindés rajone. Iš kažin kur atsiradęs toks labai «civilizuotas» tautietis Bazilius Duklys pradėjo kolioti A. Satkuna, vadinti jį indjonų ir pn. ir daryti triukšmą, betvarkę, trunkytis, kaip tikras laukinis. Jei jau kitus vadiname miškiniais, indjonais, tai ir patiems reikia apseiti kaip žmonėm, o ne kaip laukiniams. Krsp.

SAUKIAMI ANTRA KARTA IDENTIFIKUOTIS

Identifikacijos delegacija, Rua dos Gusmões, 410, tarp daugelio kitų tautų žmonių, šaukia ir šiuos lietuvius antrą kartą identifikuotis, daryti pirštų nuospaudas:

Antanas Zizas, Ana Sermukšnikė, Alebertas Verbickas, Steponas Banyš, Kazys Karakevičius, Juozas Barzdaitis, Konstantas Matelionis, Juozas Marašinskas, Antanas Duda, Angėlė Pumputis, Antanas Ramoška. Pranas Mezleveckas, Genovaitė Maliukevičienė, Helena Rimkytė, Helena Sinkveičius, Juozas Ribas, Aleksandras Bergišas, Sofia Beresnėvičius, Trifonas Kuznetenko, Adolfas Zijinskas, Antanas Ribas, Aleksandras Bergišas, Marija Danilavičius, Marijonas Ramoška, Petras Maniūšis, Regina Radzevičienė, Stanislova Ušakovienė, Vincas Kaminskas, Viktoras Ramanauskienė Siniauskaitė, Vladas Riškus.